

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Izabella Anna Zaremba

Tajemnice dobrej rozmowy

Każdy z nas zapewne doświadczył, jak różne mogą być rozmowy. Po niektórych z nich czujemy się lepsi, mądrzejsi, piękniejsi, aktywniejsi, naładowani dobrą energią, po innych znudzeni, osłabieni, pomniejszeni, jałowi. Niestety, choć jako ludzie jesteśmy obdarzeni darem mowy i umiejętnością porozumiewania się, nie zawsze umiemy to robić.

Wiele rozmów jest tylko wymianą informacji: „wróć później”, „wyrzuć śmieci”, „ścis� telewizor”, „odrób lekcje”, „kup pieczywo”, „wyjdź wreszcie z tej łazienki”, „załóż sweter” i tak oczywiście można by w nieskończoność, ale nawet jeśli druga strona coś odpowiada – trudno nazwać to rozmową. Jakąś formą rozmowy jest rytualna wymiana uprzejmości i nowinek typu „co słychać”, a także plotkowanie, marudzenie i narzekanie. Nawet jeśli jesteśmy pozornie ożywieni w tym typie rozmowy, to rezultatem takich banalnych konwersacji jest zazwyczaj znudzenie, rozdrażnienie, irytacja.

Banalne konwersacje są najczęściej po to, aby zagłuszyć własny niepokój, podtrzymać byle jaki kontakt z innymi ludźmi, a najczęściej pozory takiego kontaktu. Tego typu rozmowy służą temu, by nie mówić nic istotnego.

Formę rozmów o tak zwanych poważnych sprawach, traktowaną jako niebanalny rodzaj konwersacji, nazywamy dyskusją. I chociaż naiwnie niemal zawsze oczekujemy, by miała ona konstruktywny charakter, bardzo rzadko udaje się to nam w praktyce osiągnąć.

Na szczęście istnieje jeszcze trzeci typ rozmów, w niektórych kręgach społecznych prawie nieznany, który nazywa się dialogiem. Dialog można by określić najkrócej jako porozumienie się ludzi autentycznie słuchających z ludźmi autentycznie mówiącymi.

Dialog jest w swej istocie wspólnym poszukiwaniem pełniejszego rozumienia. Zmierza do wzbogacenia możliwości i pogłębia więzi między rozmawiającymi. Dialog jest współpracą. Dyskusja jest rywalizacją, gdyż uczestnicy przeciwstawiają sobie racje i argumenty, by wykazać, że druga strona jest w błędzie. Celem dyskusji jest wygrana jednej ze stron. Podczas dialogu jeden słucha drugiego, aby zrozumieć i próbować osiągnąć porozumienie. Tymczasem podczas dyskusji jeden słucha drugiego, by wylapać słabe punkty i przeciwstawić im własne racje.

Ważne jest, że dialog wyzwala refleksję nad własnym stanowiskiem, a dyskusja wyzwala przede wszystkim krytykę argumentów przeciwnika. Piękne jest to, że dialog wspiera postawę otwartego umysłu i gotowość przyznania, że jest się w błędzie, a nawet gotowość do zmiany stanowiska. Dyskusja wspiera postawę zamkniętego umysłu.

Dialog zachęca, by na pewien czas „zawiesić” własne przekonania, dyskusja każe w nie twardo wierzyć. W dialogu szukamy zgodności, w dyskusji różnic. W dyskusji często lekceważy się innych, ośmiesza, krytykuje, ocenia. Dialog natomiast zakłada, że wiele osób ma dostęp do różnych fragmentów wiedzy i doświadczenia.

Oczywiście trudno sobie wyobrazić funkcjonowanie bez tych wszystkich form słownego komunikowania się między ludźmi. Potrzebne są rozmowy banalne, potrzebne są dyskusje, potrzebny jest dialog. Problem polega na tym, w jakich proporcjach wykorzystujemy te wszystkie formy werbalnej komunikacji. Osobiście uważam, że życie, które toczy się przy akompaniamencie tylko banalnej konwersacji, jest nietwórcze, smutne, powiem więcej, szkodliwe dla ciała i psychiki. Życie w ogniu nieustających polemik jest dobre dla fazy ugruntowania przekonań i poglądów i umiejętności bronięcia ich.

Bez przejścia przez fazę dyskusji w jakimś okresie życia trudno przejść do prawdziwego dialogu. A dialog jest dojrzałością. Umiejętnością rozumienia, że choć umiemy odpowiedzieć sobie na pewne pytania, niektóre z nich zawsze będą rzeczywistością otwartą, która domaga się stałego i wnikliwego pogłębiania i prób rozumienia. A także, że świat ludzki jest światem relacji, związków z innymi, co nadaje naszemu życiu znaczenie i sens.

Na podstawie: Izabella Anna Zaremba, *Tajemnice dobrej rozmowy*, psychologia.net.pl

Zadanie 1. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie fragmentu *Tajemnice dobrej rozmowy* Izabelli Anny Zaremby.

Tematem tekstu Izabelli Anny Zaremby jest

Autorka skupia się na

i dowodzi, że

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Autorka tekstu

- A. uważa, że dialog jest najbardziej pożądaną formą przekazania informacji.
- B. proponuje, aby zawsze przekonywać o słuszności swoich racji.
- C. dowodzi, że banalne konwersacje są niepotrzebne.
- D. wyjaśnia, na czym polega pełne porozumienie.

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Dyskusja jako forma rozmowy o poważnych sprawach ma zawsze konstruktywny charakter.	P	F
Dialog jest formą rozmowy występującą powszechnie we wszystkich kręgach społecznych.	P	F

Zadanie 4. (0–2)

4.1. Wyjaśnij, jaką funkcję pełni sformułowanie *każdy z nas* w pierwszym akapicie tekstu Izabelli Anny Zaremby.

4.2. Podaj przykład innego zabiegu językowego, który pełni w tekście *Tajemnice dobrej rozmowy* tę samą funkcję co sformułowanie *każdy z nas*.

Zadanie 5. (0–1)

Na podstawie tekstu Izabelli Anny Zaremby sformułuj trzy zasady dobrego dialogu.

1.
2.
3.

Zadanie 6. (0–1)

Uzupełnij tabelę. Wypisz z tekstu *Tajemnice dobrej rozmowy* po jednym przykładzie użycia cudzysłowu w podanych funkcjach.

Cudzysłów jako znak cytowania, przytoczenia.	
Cudzysłów służący do wyodrębnienia w tekście wyrazu o znaczeniu przenośnym.	

Zadanie 7. (0–1)

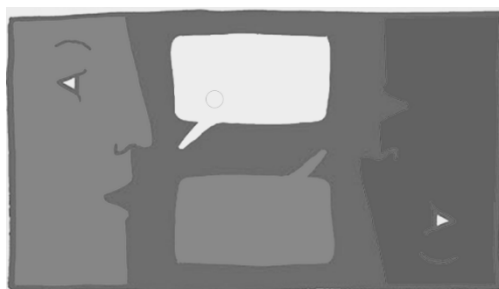
Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

W wyrazie *uprzejmy* różnica między wymową a pisownią wynika ze zjawiska

A.	udźwięcznienia,	analogicznie jak w wyrazie	1.	<i>mądrość.</i>
B.	ubezdźwięcznienia ,		2.	<i>liczba.</i>
			3.	<i>otwarty.</i>

Zadanie 8. (0–1)

Obejrzyj zamieszczony poniżej rysunek, a następnie wykonaj zadanie.

<https://wroclaw.dlastudenta.pl>

Czy przedstawiony rysunek ilustruje sytuację dyskusji czy dialogu? Uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do wybranego elementu graficznego na rysunku oraz tekstu Izabelli Anny Zaremby.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–3)

Napisz zaproszenie na dyskusję panelową odbywającą się pod hasłem „Warto rozmawiać”, w której wezmą udział osobistości radiowe i telewizyjne. Zwróć uwagę na poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Zadanie 10. (0–2)

Przeczytaj poniższy fragment utworu i wykonaj zadanie.

Stanisław Barańczak

*Garden party*¹ (fragment)

„Przepraszam, nie dosłyszałam nazwiska?... Banaczek?...
Czy to czeskie nazwisko? A, polskie! To znaczy,
pan z Polski? jakże miło. Państwo przyjechali
całą rodziną? dawno?”, „No nie, wybacz, Sally,
zamęczasz pytaniami, a trzeba, po pierwsze,
zaprowadzić do stołu – proszę, tu krakersy,
*potato chips*², sałatka – pan sobie naleje
sam, prawda? Witaj Henry –”, „I co też się dzieje
ostatnio w Polsce? Co porabia Wa..., no, ten z wąsami,
zna go pan osobiście? nie? [...]”.

Stanisław Barańczak, *Garden party*, [w:] tegoż, *Wiersze*, Kraków 2006.

¹ Garden party (z j. ang.) – przyjęcie lub spotkanie towarzyskie w ogrodzie.

² Potato chips (z j. ang.) – chipsy lub frytki.

Który z typów rozmowy omówionych w tekście Izabelli Anny Zaremby odnajdziesz we fragmencie wiersza Stanisława Barańczaka? Uzasadnij swoją odpowiedź dwoma argumentami.

.....

.....

.....